

Мээн педагогиктиг Тывыышкыннарым

Чоон-Хемчик кожууннун Баян-Тала
ортумак школазынын
тыва дыл, чогаал башкызы

Кужугет Шончалай Ивановна

**Ажылдап турар
методум-
телевилелдер
методу**

Толевилелдер методунун дузазы-биле кылып турар ажылдарывыс.

Альбомнар:

- «Чогаалдарга сюжеттиг чуруктар».
- «Чогаалчынын намдары»;
- «Тыва дылда схемалар», «Тыва чогаалда схемалар»
- «Очулгалар»;
- «Тыва дылын, тыва чонун, тыва черин, ожуунун уш ыдык дажы ол-дур....»

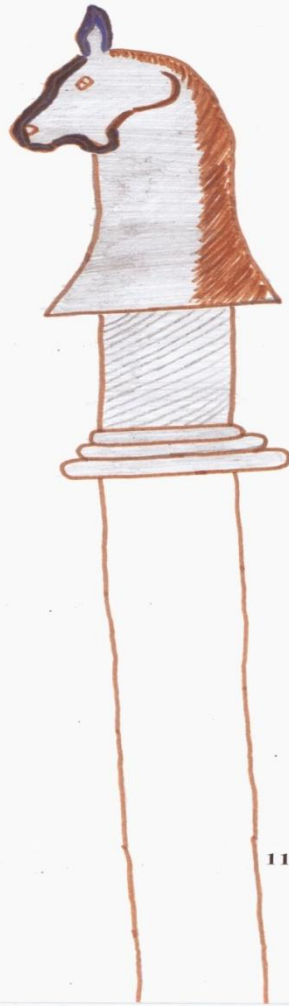
Толевилелдерде уругларнын кылган ажылы:

- «Бичии кадарчы»;
- «Шораан»;
- «Баглааш»
- “Чогаалчыларнын допчу-
намдары”
- Тыва дыл, чогаалда
таблицалар, схемалар

Ш.Д. Куулар

«Баглаач»

«БҮЯШ БАГЛААШ»

II-ги класстын өөреникчизи

Куулар Буян чураан.

2009 ч.

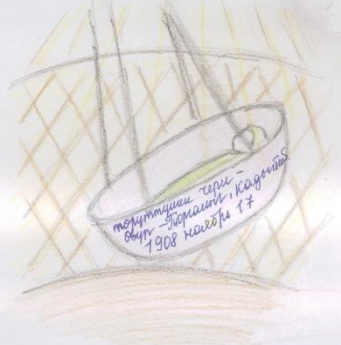

Ш.Д. Куулар

«Баглаач»

«Чуртталганын баглаажы»
11-ш класстың өөрчөлүсүн
Куулар Ш.Д. куулар.
2009г.

подружился с
Федором Кадомцевым
1908 Москва 17

Степан Абрамович Сарин - ослиную дойду
наиздрог.

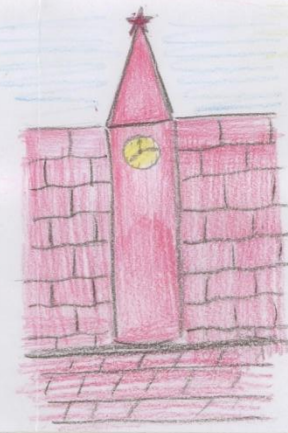
Финиш - награждение
василием горбатым

Литература
1926г -
Архивный
кеглишур

1929 года
наши
кеглишур
атаман

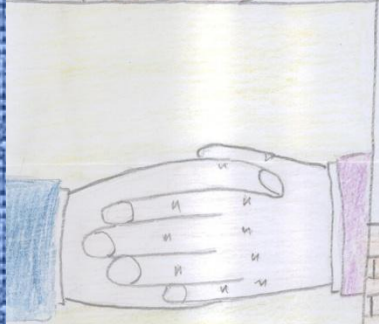

1929 годан 1934 года
гедир Москва
КУТВка
орешин туран

1918-1919 онд Монгол улс, Шинэ
дэлгэр, Могойстөрний Кэргэн
дэн эрхтэй төр-өл

Бичиг сонгогчидыг Кэргэн
1929-1934х.
Могойстөр өөр-
нийн тусгай.

1935х "Аюул" хуучин аман

Могойстөр аман 1930 х. төлөө

дээр сон-гаа өгө.

Е.Т.Танова
(чогаадыкчы намдар)

САЙЗЫРАЛ

ЭГЕ БАЗЫМ
1952 чыл
«Сылдышчыгаш»
солуну-уругларга
баштайгы шулуу

13 номнарнын ,7 шиинин
автору
Очулга ажылы:
С.Маршак»Он баазын
ном»
С.Михалков «Уш хаван оглу»
И.Тургнев «Будуузунде»

Чолдун бедик чадазы.

Тоогу эртемнеринин кандидады

СССР нин Чоглаалчылар
эвилелинин кежугуну

Тыванын алдарлыг
чогаалчызы

ТУРУШТУҢ ТАЙЫЛБЫР ДОМАА.

Кол домактың, кылдынынының, кайда бооп турарын, кайыын азы кайнаар угланган уун айтыр

Харыылаар айтырыглары:
Кайда? Каяа? Кайыын? Кайнаар?
Кайыже?

2. Туруштун, тайылбыр домааның, холбажыр аргалары.

1. Айтырыгның ат оруннары-биле : каяа?, кайыже?, кайнаар?, кайыын?

2. Кол домакка айтылганың ат оруннары- биле: ында, мында, аңаа, олче, ынаар, оон, оортан.

-дыр деп артынчы- биле

Хат кайнаар хадый-дыр, булут ынаар көжуп турган.

3. Туруштун, тайылбыр домаан кол домактан ургулчу биче сек- биле аңгылаар .

**Толевилел методу- ооредиглиг-даа, кижизидиглиг-
даа, сайзырадыглыг-даа метод.**

Ажык-дузузы чудел?

Быжыг билиглер-биле чепсеглээр

Идепкейлиг ажылдарынга чанчыктырар

Уругларны бодунун кужунге бузуредир.

Оларнын сеткил-сагыжын оортур, тааладыр

Эртемге уругнун сонургалын, ынакшылын оттурар

Чурулга уран чуулунге сонургадыр

**Бодунун кужу-биле бир-ле чувени будуруп, кылып
алырынга чанчыктырар**

Улус мурнунга чуве чугаалап ооредир.

Угаанын, чуве сактып алырын сайзырадыр

Бодун бедик унелээр чорукка кижизидер

**Оске кижинин бодалын унелеп, сайгарып, бодуну-
биле деннеп оорениринге чанчыктырар**

Аас чугаазын сайзырадыр

Болукке ажылдаарынга ооредир